



2. Cultuur en maatschappij

Maastricht, juni '24

Cultuur en maatschappij

De Provincie zorgt voor cultuur en erfgoed. Cultuur verbindt, verrijkt de geest, prikkelt bestaande conventies en debat en stimuleert talent en creativiteit. Culturele organisaties zijn ondersteund via onze subsidieregelingen en hebben, ook in 2023, bijgedragen aan beter onderwijs door cultureel aanbod op scholen, aan sociale cohesie en participatie en een actieve deelname van burgers aan de samenleving door vele culturele evenementen en aanbod van culturele producties. Culturele voorzieningen, cultureel erfgoed en culturele makers hebben bijgedragen aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. De Provincie heeft met andere overheden, maatschappelijke organisaties en andere instellingen samengewerkt aan de versterking van de betekenis van cultuur, cultureel erfgoed en de toegankelijkheid daarvan, zoals van monumenten. De lobby voor kloosterdorp Steyl en abdij Rolduc zijn voorbeelden daarvan. Bijzonder voor Limburg was en is dat ook meerjarig geïnvesteerd wordt in beleid dat gericht is op het verbeteren van bewegen en sport, gezondheid en participatie. In Limburg was en is dat extra van belang gezien de achterstanden op deze onderwerpen ten opzichte van het nationale beeld. Daartoe is via de Sociale Agenda de zelfredzaamheid en samenredzaamheid en de participatie van met name Limburgers in een kwetsbare positie vergroot. Via de Sociale Agenda is bijgedragen aan het realiseren van een trendbreuk, doordat ingezet werd op het inlopen van gezondheidsachterstanden (o.a. via Kansrijke start en Gezonde Basisschool van de Toekomst) en het bevorderen van een inclusieve, open en participatieve samenleving. Hierbij hebben we speciale aandacht gehad voor kwesties als armoede, gelijke kansen, laaggeletterdheid en eenzaamheid. Dit hebben we samen gedaan met onze mede-overheden, partners in het veld en burgers.

In 2023 is er gewerkt aan de opstelling van de nieuwe beleidskaders 'Cultuur en Erfgoed voor iedereen' en 'Samen leven en Bestaanszekerheid'. Tevens is de nieuwe subsidieregeling Culturele infrastructuur 2025-2028 vast- en opengesteld. De aanvragen in deze regeling worden beoordeeld door de Cultuurtank Limburg.

Met de Veiligheidsagenda is aan de wettelijke taken van de Provincie een extra impuls gegeven. De Provincie Limburg heeft bijgedragen aan een effectieve overheidsaanpak in Limburg op het gebied van veiligheid. Binnen het kader van de Veiligheidsagenda Limburg is ingezet op een gecoördineerde bestuurlijke aanpak tegen ondermijning, preventie en veilige wijken en een veilig buitengebied. Inmiddels is per 31-12-2023 de Veiligheidsagenda gerealiseerd en afgerond.

Onze beleidskaders

- Uitvoeringskader Sociale Agenda
- Veiligheidsagenda Limburg
- Beleidskader Cultuur
- Beleidskader Monumenten
- Beleidskader Archeologie
- Beleidskader Erfgoed
- Beleidskader Sport 2020-2023
- Uitvoeringsprogramma Sport 2022-2023

Wat hebben we bereikt?

2.1. Een vitaler en veiliger Limburg waarin iedereen kan participeren

De Sociale Agenda zet in op het vergroten van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van Limburgers in een kwetsbare positie en het verbeteren van hun participatie in de samenleving.

De Veiligheidsagenda Limburg zet in op samenwerking met onze partners gericht op veilige en leefbare wijken en buurten in de stad en dorpen in het buitengebied. Inmiddels is per 31-12-2023 de Veiligheidsagenda gerealiseerd en afgerond.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.1.1. Sociale agenda en Zorg: inlopen van de gezondheidsachterstanden

Omschrijving

Wij gaven uitvoering aan de Sociale Agenda vastgesteld op 7 februari 2020 door Provinciale Staten, waarbij we bewezen interventies met meetbare resultaten ondersteunden en waarbij we verantwoordelijke partijen in hun kracht hebben gezet. Dit deden we vanuit vier programmalijnen met ondersteuning en samenwerking met de organisaties uit de provinciale sociale basisinfrastructuur.

De vier programmalijnen (producten) waren:

1. Opgroeien en ontplooiën
2. Kans op ontwikkeling en werk
3. Vitaal meedoen
4. Vitale gemeenschappen

We werkten hierbij overkoepelend, bovenregionaal en provinciaal en vanuit samenhang met de opgave uit het fysieke en het economische domein. Hierbij hadden we geen wettelijke taken binnen het Sociale Domein en hebben we ingezet op partnerschap, waarbij we vanuit de Sociale Agenda konden ondersteunen, helpen en richting geven.

Rol provincie: *ondersteuner, subsidiënt, financier, partner, verbinder*

Samenvatting

De eerste sociale agenda 2016-2019 was er vooral opgericht om een beweging op gang te brengen waarbij qua gezondheidsachterstand een trendbreuk te zien is. Hiervoor lag de nadruk erop om via de experimenteerregling projecten uit te voeren. Bij de tweede sociale agenda 2020-2023 zijn vooral een aantal bewezen interventies opgeschaald en verduurzaamd. De in het uitvoeringsprogramma sociale agenda 2020-2023 genoemde doelen zijn nagenoeg gerealiseerd (zie ook toelichting bij het onderdeel Tijd).

Hieronder worden een drietal initiatieven toegelicht inclusief de in 2023 behaalde targets:

Gezonde Basisschool:

Scholen die werken volgens het Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)-concept richten zich op het terugdringen van gezondheidsproblemen waarmee kinderen in Limburg kampen. Op dit moment zijn er 30 basisscholen die werken conform het GBT-concept. 22 hiervan liggen in Zuid-Limburg, 8 in Noord-Limburg. In Midden-Limburg zijn er (nog) geen GBT-scholen, wel vinden hier verkennende gesprekken plaats.

Handle with Care:

Handle with Care 2.0. is een samenwerking tussen Veilig Thuis, leerplicht en scholen en heeft als doel om kinderen van 4 tot 12 jaar, die getuige zijn van huiselijk geweld, snel van sociale steun op school te voorzien. Deze steun is belangrijk om de korte- en langetermijneffecten van deze ervaring te verminderen. Op 6 juli 2023 is deze werkwijze ingevoerd in Parkstad (75 scholen en bijna 18.000 leerlingen) en op 5 oktober 2023 is deze werkwijze ingevoerd in Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek (85 scholen en bijna 18.500 leerlingen). Daarmee is de werkwijze nu in heel Zuid-Limburg geïmplementeerd. Opschaling naar Noord- en Midden-Limburg is onderdeel van het nieuwe beleidskader Samen leven & Bestaanszekerheid.

Nu Niet Zwanger:

Nu Niet Zwanger biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (vrouw én man) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Door dit gesprek kunnen meer cliënten een bewuste keuze maken over hun zwangerschap. Op basis van de meest recente voortgangsrapportages Kansrijke Start Noord- en Midden-Limburg (augustus 2023) en Zuid-Limburg (mei 2023) blijkt dat minimaal 660 cliënten het Nu Niet Zwanger-traject gevolgd hebben. Het gaat hier om een totaalaantal, inclusief voorgaande jaren. Daarnaast is structurele borging van het project in de begroting van GGD Zuid-Limburg gerealiseerd, waarmee het ook na de projectperiode en zonder provinciale subsidie beschikbaar blijft voor de doelgroep. In Noord- en Midden-Limburg wordt nog aan de borging gewerkt.

Daarnaast is in 2023 ook uitvoering gegeven aan de Beleidsbrief Integratie. De Beleidsbrief Integratie ziet voornamelijk op een rol van Provincie Limburg op procesniveau, in het aanjagen, initiëren, faciliteren van en deelnemen aan gezamenlijke overleggen met betrokken partijen, op lokaal, regionaal en rijksniveau. In 2023 is met name ingezet op de ondersteuning van de Limburgse Regietafel bij de asielopgave en de Stuurgroep Internationale Werknemers Limburg bij de uitvoering van de Visie Internationale Werknemers. Daarnaast is een subsidie verleend voor de inhuur van een projectleider ten behoeve van een hernieuwde subsidieaanvraag bij het Rijk voor het project Nieuwe Limburgers in de Zorg. Ook is subsidie verleend aan een tweetal projecten ten behoeve van de zichtbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI's in het kader van Gewijzigd Amendement 50: Behoud middelen voor Limburg Regenboogprovincie. Vanuit de uitvoering van het Gewijzigd Amendement 52: Nederlandse taal en armoede hebben wij zeven projecten, gericht op het onderdeel Nederlandse taal, ondersteund. Vanuit het onderdeel armoede hebben we elf projecten ondersteund. Dit is inclusief twee projecten die ook in samenspraak met de aanpak van laaggeletterdheid zijn opgezet.

Kwaliteit

In de Sociale Agenda waren hoofddoelen geformuleerd die een merkbaar resultaat hebben bij de burger en op het inlopen van de gezondheidsachterstanden (effect). Deze hoofddoelen waren gericht op de ondersteuning van initiatieven zoals Kansrijke Start, Gezonde Basisschool van de Toekomst, vergroten van leerwerkplekken, het terugdringen van het aantal NEET-jongeren (Not in Employment, Education or Training), borgen van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, de inzet van Community building en de aanpak in lage SES-wijken (Sociaal en Economische Status). De genoemde targets bij deze hoofddoelen hebben we bereikt in 2023 en hebben hiermee ook bijgedragen aan het inlopen van de gezondheidsachterstanden in Limburg. Gekoppeld aan de uitvoering van de Sociale Agenda en de Beleidsbrief Integratie hebben we ingezet op het realiseren van gewijzigd amendement 52 Nederlandse taal en armoede. Vanuit de Beleidsbrief Integratie is tevens ingezet op gewijzigd amendement 50 Behoud middelen voor Limburg Regenboogprovincie.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De specifieke doelen opgenomen in de Sociale Agenda 2019-2023 zijn behaald met uitzondering van:

- Het realiseren van de 758 leerwerkplekken voor NEET-jongeren in samenwerking met de 2 Limburgse RMC-regio's, VSV-programma's en gemeenten. Deze loopt nog door in 2024.
- De projecten met betrekking tot de M@ZL-knooppunten zijn in uitvoering.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van het product Sociale Agenda en Zorg zijn de lasten begroot op € 15,65 mln. De werkelijke realisatie bedraagt € 12,32 mln. waardoor er een voordelig verschil ontstaat van € 3,33 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Fasering lastneming meerjarige projectsubsidies totaal € 1,60 mln. waaronder het project wijkenaanpak Vastenavondkamp Venlo en investeringsagenda Noord-Limburg;
- Onderuitputting amendement 52 Nederlandse taal en armoede € 0,31 mln.;
- Onderuitputting amendement 50 Behoud middelen voor Limburg Regenboogprovincie € 0,32 mln.;
- Onderuitputting beleidsbrief integratie € 0,31 mln. als gevolg van het feit dat een aantal projecten waarvan de subsidieverlening voorzien was in 2023, deze pas aangevraagd worden in 2024;
- Onderuitputting van het uitvoeringskader sociale agenda lijn 1 Opgroeien en ontplooiën € 0,39 mln. als gevolg van het feit dat een aantal projecten waarvan de subsidieverlening voorzien was in 2023, deze pas beschikt worden in 2024.

Geld (indicator)



2.1.2. Veiligheid: Georganiseerde aanpak tegen ondermijning, preventie en veilige wijken, veilig buitengebied

Omschrijving

Op 29 juni 2020 is het 'Beleidskader Veiligheidsagenda Limburg' door Provinciale Staten vastgesteld. De Veiligheidsagenda versterkt niet alleen onze eigen provinciale wettelijke taken in onder meer het buitengebied maar bevordert en ondersteunt ook initiatieven vanuit onze veiligheidspartners om wijken veiliger en inwoners weerbaarder te maken.

De Veiligheidsagenda kent een integrale benadering langs drie actielijnen:

1. Georganiseerde aanpak tegen ondermijning
2. Preventie en veilige wijken
3. Veilig buitengebied

In beginsel valt een gedeelte van de bestuurlijke aanpak van de ondermijning buiten de scope van de Veiligheidsagenda. Dit, omdat dit Rijkstaken en direct daaruit voortvloeiende werkzaamheden van de Commissaris van de Koning betreft.

Inmiddels is per 31-12-2023 de Veiligheidsagenda afgerond en gerealiseerd.

Rol provincie: *procesmanager, bevoegd gezag, subsidiënt, financier, partner, aanjager*

Samenvatting

Ook het afgelopen jaar hebben we partijen gefaciliteerd en bij elkaar gebracht. Zo hebben we de succesvolle samenwerking in Noord-Limburg, onder de vlag van de Regio Deal, verder uitgebouwd. Denk hierbij aan het ACT! interventieteam met inmiddels meer dan 300 acties, de uitrol van de Keurmerken voor Veilig Ondernemen (KVO's) en de verbetering van Melding Misdaad Anoniem (MMA). Daarnaast hebben we in de 2e tranche van de Regio Deal Noord-Limburg ook nieuwe projecten opgezet waaronder het 'rode en groene' spoor vakantieparken, de herstelconferenties en de bewustzijns campagne tegen Ondermijning 'Kijk niet Weg'. Door het faciliteren van bewustzijns sessies voor makelaars en agrarische ondernemers hebben we de maatschappelijke weerbaarheid van deze beroepsgroepen vergroot op het gebied van ondermijning. We hebben ook invulling gegeven aan de aanbeveling van het RIEC uit het Integraal Ondermijningsbeeld (IOB) voor de Provincie Limburg door het organiseren van een bewustzijns sessie ondermijning jachthavens. Onze samenwerking met verschillende partners in zowel de taskforce Cybercriminaliteit als Jeugdige Ondermijners heeft tot een aantal mooie initiatieven geleid zoals de 'Crimitalk' en de 're_BOOTCMP'.

Daar waar we een wettelijke rol hebben, zoals in het samenwerkingsverband Samen Sterk in Limburg (SSIL), hebben we verder geïnvesteerd in de slagkracht van de Vrijwillige Groene Brigade (VGB) en de SSIL-partners. Zo heeft de VGB de beschikking gekregen over elektrische mountainbikes waardoor de bereikbaarheid in het buitengebied is verbeterd. Ook hebben we een kennissessie georganiseerd voor de SSIL-partners om valse documenten beter te herkennen. De VGB is verder versterkt door de komst van de tweede lichte Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) afkomstig van Defensie. Helaas hebben we ook afscheid moeten nemen van een aantal collega's uit de eerste lichte omdat ze succesvol gesolliciteerd hebben bij veiligheidspartners zoals de politie. Ondanks hun korte inzet voor de VGB is dit wel een belangrijk succes van onze VGB-pilot omdat voor Defensie het verbeteren van de uitstroom van militairen naar de arbeidsmarkt een belangrijke doelstelling van de pilot is.

Kwaliteit

Per 1 november 2022 zijn alle beoogde resultaten uit het beleidskader bereikt. Zie voor meer informatie de 2e voortgangsrapportage die op 20 december 2022 aan uw Staten is toegestuurd.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Per 1 november 2022 zijn alle beoogde resultaten uit het beleidskader bereikt. Zie voor meer informatie de 2e voortgangsrapportage die op 20 december 2022 aan uw Staten is toegestuurd.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van het product Veiligheid zijn de lasten begroot op € 2,05 mln. en de baten op € 0,18 mln. De werkelijke realisatie bedraagt € 1,19 mln. lasten en € 0,22 mln. baten waardoor er een voordelig verschil ontstaat van € 0,91 mln. Dit verschil betreft met name de onderuitputting van het beleidskader Veiligheid als gevolg van:

- Het doorlopen van een aantal opdrachten naar 2024 waarvan de financiële afwikkeling ook in 2024 wordt geëffectueerd ad. € 0,07 mln.;
- Fasering lastneming van de meerjarige projectsubsidie investeringsagenda Noord-Limburg € 0,26 mln.;
- Een nog te verlenen subsidie ten behoeve van een landelijk project ondermijning € 0,30 mln.

Het overige valt nagenoeg vrij ten gunste van het jaarrekening resultaat.

Geld (indicator)



Wat hebben we bereikt?

2.2. Behoud en versterking van de intrinsieke en maatschappelijke waarde van de cultuur- en erfgoedsector in heel Limburg voor een breed publiek en de samenleving

Cultuur is van en voor alle Limburgers, vormt mede onze identiteit en draagt bij aan de sociale cohesie en participatie. Cultuur biedt ook kansen voor economie en toerisme en kan de aantrekkingskracht van onze provincie vergroten. De inwoners en bezoekers van Limburg hebben de waarde van cultuur leren kennen, ervaren en zich ook erin kunnen herkennen door actieve en passieve cultuurparticipatie, bijvoorbeeld via de vele culturele evenementen of via cultuureducatie op scholen. De culturele basisinfrastructuur, bestaande uit ruim 40 culturele organisaties die een divers cultureel aanbod hebben gemaakt, is door onze subsidies versterkt en ondersteund, samen met het Rijk en gemeenten.

Het Limburgs cultureel erfgoed is in stand gehouden mede door onze ondersteuning. Dit is het erfgoed onder de grond (archeologie), boven de grond (monumenten) alsook de Limburgse gewoonten en gebruiken (immaterieel erfgoed). Cultureel erfgoed is nog steeds overal in de samenleving terug te vinden. Het vertelt onze geschiedenis en verbindt mensen en plekken met elkaar. Toekomstige generaties kunnen zo genieten van ons cultureel erfgoed. Daarnaast is cultureel erfgoed een onderdeel van maatschappelijke opgaves zoals klimaatadaptatie en ruimtelijke ontwikkelingen en kan het ons perspectieven bieden voor de toekomst.

De belangrijkste prestatie-indicatoren:

Indicator	Startwaarde	Eindwaarde	Streefwaarde	Jaar
	01-01-2023	31-12-2023		
Ondersteunen van initiatieven gericht op behoud en versterking cultuur	0	160	150	2023
Ondersteunen initiatieven gericht op behoud en toegankelijk maken van erfgoed	0	114	79	2023

Toelichting indicatoren

Cultuur: wij hebben in het kader van de Nadere subsidieregels Cultuur 28 culturele festivals/evenementen en 7 projecten in het kader van grensoverschrijdende culturele samenwerking ondersteund. In het kader van de Nadere subsidieregels Participatie zijn 8 projecten met een relatie met cultuur ondersteund en op basis van de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen zijn dat er 88 (hiervan 30% in de steden en 70% op het platteland). Wij hebben de samenwerking met crowdfundingplatform voordekunst gecontinueerd en op basis daarvan zijn in 2023 24 projecten gerealiseerd. Door middel van een incidenteel subsidie zijn nog eens 5 culturele projecten ondersteund.

Erfgoed: er zijn het afgelopen jaar veel initiatieven ondersteund die gericht zijn op het behoud en toegankelijk maken van erfgoed. Dit aan de hand van verschillende subsidieregelingen gericht op: urgente restauratieopgaven bij rijks- en gemeentelijke monumenten, kerkgebouwen, klein Limburgs erfgoed, archeologische publiekprojecten, erfgoedverhalen, Limburgse taal, digitalisering en lokale- en regionale musea. Daarnaast zijn er ook projecten ondersteund op het gebied van duurzaamheid- en toegankelijkheid, zijn bruikleenovereenkomsten afgesloten met musea voor archeologische vondsten en zijn een aantal werkplannen van erfgoedinstellingen goedgekeurd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.2.1. Cultuur: basisinfrastructuur behouden en versterken

Omschrijving

Cultuur is van en voor alle Limburgers, vormt mede onze identiteit en draagt bij aan de sociale cohesie en participatie. Cultuur biedt ook kansen voor economie en toerisme en kan de aantrekkingskracht van onze provincie vergroten. De inwoners en bezoekers van Limburg hebben de waarde van cultuur leren kennen, ervaren en zich ook erin kunnen herkennen door actieve en passieve

cultuurparticipatie, bijvoorbeeld via de vele culturele evenementen of via cultuureducatie op scholen. De culturele basisinfrastructuur, bestaande uit ruim 40 culturele organisaties die een divers cultureel aanbod hebben gemaakt voor het Limburgs publiek, is door onze subsidies versterkt en ondersteund, samen met het Rijk en gemeenten. Het is onze rol en taak om de brede Provinciale culturele basisinfrastructuur te behouden en te versterken. Dit hebben wij ook gedaan door ondersteuning te bieden aan vrijwilligersorganisaties in de amateurkunsten via het Huis voor de Kunsten Limburg. Door ondersteuning van crowdfundingcampagnes is de maatschappelijke waarde van cultuur tot uitdrukking gekomen en vergroot.

Daarmee is in 2023 uitvoering gegeven aan het Provinciaal cultuurbeleid op basis van het door Provinciale Staten op 17 december 2021 vastgestelde Beleidsprogramma Cultuur 2022-2023 'Veerkracht van Cultuur'.

Rol Provincie: *subsidiënt, toetsers, procesmanager, ondersteuner, partner*

Samenvatting

We hebben in 2023 het behoud en de versterking van de culturele basisinfrastructuur ondersteund, samen met het Rijk en gemeenten. Dit past in onze rol en taak om de Provinciale culturele basisinfrastructuur te behouden en te versterken.

Kwaliteit

De Provinciale culturele infrastructuur is versterkt. De begrotingsinstellingen op het gebied van Cultuur, zoals de drie provinciale musea, zijn ondersteund. Op basis van het Cultuurplan 2021-2024 en de Subinfrastructuur 2023-2024 hebben wij aan 48 instellingen subsidie verleend. Het Limburgs publiek heeft hierdoor weer kunnen genieten van vele culturele voorstellingen. Door onze inzet via de zes Limburgse regionale penvoerders voor Cultuureducatie met Kwaliteit hebben leerlingen kunnen kennismaken met cultuur en cultuur kunnen ervaren. Wij hebben bijgedragen aan de maatschappelijke waarde van cultuur op het gebied van participatie en het bevorderen van de sociale cohesie. Daartoe zijn 28 grotere culturele festivals/evenementen, 88 (boven)lokale evenementen, 8 participatieprojecten en 7 grensoverschrijdende projecten ondersteund. De maatschappelijke waarde van cultuur komt nadrukkelijk tot uiting in crowdfundingprojecten. Op basis van onze samenwerking met het crowdfundingplatform voordekunst zijn in 2023 24 projecten gerealiseerd. Vele amateurkunstenverenigingen en vrijwilligers zijn geholpen door onze inzet via het Huis voor de Kunsten Limburg en de Stichting Klankkleur Limburg.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Het Beleidsprogramma Cultuur 2022-2023 'Veerkracht van Cultuur' 2022-2023 is uitgevoerd.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van het product Cultuur zijn de lasten begroot op € 31,37 mln. De werkelijke realisatie bedraagt € 30,45 mln. waardoor er een voordelig verschil ontstaat van € 0,92 mln. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door vertraging in de afhandeling van subsidieaanvragen. Voor de afhandeling hiervan moet de aanvrager aan een aantal voorwaarden voldoen, die in 2024 zullen worden afgerond. Verder is een motie ingediend (2e Gewijzigde Motie 2997 Continuïteit in beleid) voor verlenging van een aantal subsidieregelingen. GS hebben hierover op 20 februari 2024 besloten. De middelen hiervoor blijven behouden en worden overgeboekt naar 2024.

Geld (indicator)



2.2.2. Erfgoed, Monumenten en Archeologie: instandhouding

Omschrijving

We hebben in de periode 2020-2023 de instandhouding van ons Limburgs cultureel erfgoed ondersteund. Dit betreft het erfgoed onder de grond (archeologie), boven de grond (monumenten) alsook de Limburgse gewoonten en gebruiken (immaterieel erfgoed). Cultureel erfgoed maakt een belangrijk onderdeel uit van onze samenleving. Het vertelt onze geschiedenis en verbindt mensen en plekken met elkaar. Het is dan ook belangrijk om dit erfgoed voor toekomstige generaties te behouden. Hier hebben wij als Provincie Limburg het afgelopen jaar wederom aan bijgedragen. Er zijn talloze organisaties, evenementen, projecten en vrijwilligers ondersteund door de Provincie Limburg.

Rol Provincie: *subsidiënt, toetsers, procesmanager, ondersteuner, partner*

Samenvatting

We hebben de instandhouding van ons Limburgs cultureel erfgoed als Provincie Limburg op verschillende manieren uitgevoerd. Veelal aan de hand van subsidies.

Kwaliteit

We hebben de instandhouding van ons Limburgs cultureel erfgoed als Provincie Limburg op verschillende manieren uitgevoerd. Veelal aan de hand van subsidies. Voor een aantal subsidieregelingen op het gebied van erfgoed worden de laatste aanvragen uit 2023 nog afgehandeld. Ook hebben wij aandacht gehad voor de wijze waarop de instandhouding van cultureel erfgoed heeft plaatsgevonden. Bij een aantal restauratieprojecten is bijvoorbeeld de restauratiekwaliteit na afloop van de werkzaamheden samen met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bij wijze van steekproef onderzocht. De uitkomsten waren veelal positief en zijn meegenomen in de uitwerking van het nieuwe beleidskader Cultuur en Erfgoed.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

De drie beleidsstukken voor erfgoed (immaterieel erfgoed, archeologie en monumenten) zijn per 31-12-2023 afgelopen en worden opgevolgd door het nieuwe beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen 2024-2027, waar de onderdelen Cultuur en Erfgoed (immaterieel erfgoed, archeologie en monumenten) bij elkaar in één kader zijn opgenomen.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van het product Erfgoed, Monumenten en Archeologie zijn de lasten begroot op € 20,97 mln. De werkelijke realisatie bedraagt € 8,37 mln. waardoor er een voordelig verschil ontstaat van € 12,59 mln. Dit wordt vooral veroorzaakt door vertraging in de afhandeling van subsidieaanvragen. Voor de afhandeling hiervan moet de aanvrager aan een aantal voorwaarden voldoen, die in 2024 zullen worden afgerond. Vanwege de complexe projecten in de erfgoedsector is hier nog niet aan voldaan. Verder is een motie ingediend (2e Gewijzigde Motie 2997 Continuïteit in beleid) voor verlenging van een aantal subsidieregelingen. GS hebben hierover op 20 februari 2024 besloten. De middelen hiervoor moeten behouden blijven en worden overgeboekt naar 2024.

Geld (indicator)



Wat hebben we bereikt?

2.3. Alle Limburgers blijven door sport en bewegen mentaal en fysiek gezond en kunnen zich positief ontwikkelen

Het jaar 2023 was het laatste uitvoeringsjaar van het beleidskader Sport 2020-2023 'Limburg, Sport!'. In 2023 hebben wij uitvoering gegeven aan de acties die genoemd staan in het uitvoeringsprogramma Sport 2022-2023. Dit gebeurde binnen de financiële kaders die zijn vastgelegd in bovengenoemd beleidskader.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.3.1. Sport: bevordering van sporten en bewegen

Omschrijving

In Limburg voldoen nog te weinig mensen aan de landelijke beweegnorm. Daarom hebben we in de periode 2020-2023 de sport- en beweegdeelname van zoveel mogelijk Limburgers bevordert. Sport en beweging zorgen namelijk voor een betere gezondheid, zowel in fysieke als mentale zin. We beschouwen sport dan ook als een belangrijk middel in het herstellen van de publieke gezondheid na de coronacrisis. Maar ook als middel dat positieve effecten op de economische ontwikkeling en branding van onze provincie heeft.

Door uitvoering van het beleidskader Sport 2020-2023 en het daaruit voortkomende Uitvoeringsprogramma Sport 2022-2023 vulden we onze autonome taak en rol t.a.v. sport in. Zo gaven we ondersteuning aan de Limburgse infrastructuur, die beoefening en stimulering van breedtesport, talentontwikkeling en topsport mogelijk maakt. We zochten daarvoor aansluiting op datgene wat andere overheden en sportorganisaties reeds deden.

Rol Provincie: *subsidiënt, toetser, procesmanager, ondersteuner, partner*

Samenvatting

Het jaar 2023 was het laatste uitvoeringsjaar van het beleidskader Sport 2020-2023 'Limburg, Sport!' en het hieruit voortkomende Uitvoeringsprogramma Sport 2022-2023. De uitgevoerde acties waren gericht op onze doelstelling om van Limburg de gezondste, sportiefste en innovatiefste regio van Nederland te maken. Alle 14 provinciale sporttakplatforms hebben in 2023 een exploitatiesubsidie ontvangen, waarmee zij hun inzet op de gebieden breedtesport, talentontwikkeling en sportevenementen binnen hun sporttak konden voortzetten. Daarnaast is in 2023 de nieuwe ondersteuningsstructuur voor sport operationeel geworden, door inrichting van het interne Sportloket Limburg (voor ondersteuning van breedtesport) en opdrachtverlening aan de Coöperatie Limburg Sport (voor ondersteuning van talentontwikkeling en topsport). Door uitvoering van een aantal projectsubsidieregelingen hebben wij de organisatie van sportactiviteiten voor specifieke doelgroepen en (top)sportevenementen mede mogelijk gemaakt. Op die manier hebben we, vanuit onze bovenlokale rol, partijen met de juiste kennis en het benodigde netwerk in staat gesteld om meer Limburgers vaker in beweging te brengen.

Kwaliteit

In de periode 2020-2023 hebben wij organisaties en initiatiefnemers ondersteund die daardoor een bijdrage konden leveren aan de stimulering van breedtesport, talentontwikkeling en topsport in Limburg.

Een belangrijke rol was daarbij weggelegd voor de 14 Limburgse sporttakplatforms die in 2023 (net als de voorgaande jaren) een subsidie ontvingen voor de uitvoering van hun werkplannen. Daarnaast is ook de ondersteuningsstructuur voor breedtesport en talentontwikkeling geëvalueerd per 2023 opnieuw ingericht. Door twee opdrachtverleningen werd zowel het interne Sportloket Limburg (steunfunctie sport) als de Coöperatie Limburg Sport (ondersteuningsorganisatie topsport en talentontwikkeling) in 2023 operationeel. Door uitvoering van de subsidieregeling Sport en bewegen voor het primair onderwijs en senioren hebben we de sport- en beweegdeelname van deze doelgroepen in 2023 bevorderd, door ondersteuning van respectievelijk 8 (primair onderwijs) en 7 (senioren) projecten. Middels de subsidieregeling Opleiding jeugdtrainers zijn 110 projecten in 2023 ondersteund, die de opleiding van jeugdtrainers bij Limburgse sportverenigingen mede mogelijk heeft gemaakt. Daarnaast hebben we in 2023 2 topsportevenementen en 7 breedtesportevenementen via de subsidieregeling Sportevenementen 2022-2023 mede mogelijk gemaakt. Zo hebben we de positieve effecten die sport op diverse terreinen heeft (sport/bewegen, gezondheid, economie/toerisme, branding etc.) weten te benutten. In 2023 hebben we tenslotte, door het opstellen van de Perspectiefnotitie Sport en Bewegen 2024-2027, de wensen en behoeften bij partnerorganisaties verkend. Deze input is samen met de ervaringen van de uitvoering in de afgelopen jaren benut bij het opstellen van het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Het beleidskader Sport 2020-2023 en het daaruit voortkomende Uitvoeringsprogramma Sport 2022-2023 zijn per 31-12-2023 verlopen en worden opgevolgd door het nieuwe beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027. Naast het sportbeleid is ook de voormalige Sociale Agenda 2020-2023 opgegaan in dit nieuwe, integrale, beleidskader.

Tijd (indicator)



Geld

Voor de uitvoering van het product Sport zijn de lasten begroot op € 5,58 mln. De werkelijke realisatie bedraagt € 3,40 mln. waardoor er een voordelig verschil ontstaat van € 2,17 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Voor diverse projectsubsidierelingen is niet het volledige subsidieplafond ad. € 1,36 mln. afgeroepen. Deze middelen vallen nagenoeg volledig vrij ten gunste van het jaarrekening resultaat (zie ook mededeling portefeuillehouder inzake 2e Gewijzigde Motie 2997 Continuïteit in beleid van 20-2-2024).
- Een onderuitputting van de posten ondersteuningsstructuur sport € 0,37 mln. en kansrijke vernieuwingen € 0,24 mln. Hiervan wordt voorgesteld € 0,23 mln. over te boeken naar 2024 ten behoeve van een reeds verleende projectsubsidie.

Geld (indicator)



Wat heeft het ons gekost?

Wij hebben een voordelig verschil in het resultaat van programma Cultuur en maatschappij van € 20,26 mln.

De gerealiseerde lasten bedragen € 60,88 mln. en dit is € 20,05 mln. lager dan de bijgestelde begroting 2023.

De budgetafwijkingen tussen de begroting en de realisatie bij de verschillende producten zijn toegelicht bij "Wat gaan we daarvoor doen?", onderdeel Geld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
Lasten				
2 Cultuur en maatschappij				
211 Sociale agenda en zorg				
60366 Burgerkracht Limburg	2.627	2.627	2.635	-8
63349 CUBISS Limburg	1.475	1.475	1.475	0
63350 Maatschappelijke organisaties subsidie	3.246	3.286	3.162	124
63894 Subs regels Bibliotheek en Maatsch 2023	350	362	347	15
65089 Beleidsontwikkeling welzijn en jeugdzorg	56	56	21	35
67706 Beleidsregels bibliotheekvernieuwing opdr	50	50	0	50
67707 Maatschappelijke organisaties opdrachten	20	33	0	33
68721 Jongerendialoog en debat	0	0	2	-2
69086 Opstellen uitvoeringsprog Sociale agenda	0	2	10	-7
69119 Wijkaanpak Vastenavondkamp Venlo	488	813	123	689
69145 SAL 2023 lijn 1 Opgroeien en ontploen	487	1.789	777	1.013
69146 SAL 2023 lijn 2 Kans op ontwik en werk	347	1.542	239	1.302
69147 SAL 2023 lijn 3 Vitaal meedoen	10	-1.843	125	-1.967
69148 SAL 2023 lijn 4 Vitale gemeenschappen	325	2.014	290	1.724
69189 Participatie en inclusie vh amendement 50	100	340	23	318
69190 SAL 20202023 amendem 52 Laaggeletterdheid	300	458	0	458
69191 SAL 20202023 amendement 52 Armoede	375	676	468	208
69218 SAL 2023 Subsidieregeling Sociale Agenda	0	479	1.749	-1.270
69257 Beleidsbrief Integratie	100	270	-42	312
69270 Subsidie Gemeenschapsaccommodaties 2024	210	631	600	31

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
69405 Toegankelijkheid zorg motie 2697	0	164	0	164
69448 Programma Vitaal Gezond	0	426	317	109
Totaal 211 Sociale agenda en zorg	10.566	15.649	12.320	3.329
212 Veiligheid				
68175 Subsidieregeling opruimen drugsafval Limb	196	232	230	2
69275 Tegengaan van ondermijning	250	727	240	487
69276 Preventie en veilige wijken	175	494	470	25
69277 Veilig buitengebied	250	595	245	350
Totaal 212 Veiligheid	871	2.048	1.185	863
221 Cultuur				
60341 Huis voor de Kunsten	2.061	2.084	2.084	0
63344 Beleidsontwikkeling cultuur Cultuurtank	91	66	18	48
63373 Bonnefantenmuseum toevoeging voorziening	303	303	303	0
63374 Limburgs Museum Venlo toev voorziening	257	257	257	0
63375 Museumplein Limburg toev voorz	247	247	247	0
63377 Subs Regeling Cultuurplaninstellingen	3.021	3.130	2.963	167
63997 Bonnefantenmuseum belasting en verzek	36	36	50	-14
63998 Limburgs Museum belasting en verzek	58	58	55	3
63999 Museumplein Limburg belasting en verzek	117	117	117	0
64023 Bonnefantenmuseum	6.104	6.104	6.442	-338
64024 Limburgs Museum Venlo	4.582	4.582	4.766	-184
64025 Stichting Discovery Museum	4.923	4.923	5.084	-161
67452 Bijdrage philharmonie ZuidNederland	2.033	2.033	2.033	0
67704 Beleidskader cultuur opdrachten	405	718	356	362
67766 Filmfonds Limburg	400	400	400	0

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
67804 Partnerschap Stichting voordekunst	200	195	195	0
67849 DOOR Masterplan Muziekonderwijs Limburg	100	100	100	0
68121 Intensivering beleid musea	150	300	300	0
68159 Subsidierегeling festivals en evenementen	550	558	513	46
68160 Subs Regeling Grensover Cult samenwerking	225	225	96	129
68163 Subsidierегeling Subinfrastructuur	1.020	1.020	1.020	0
68258 Cultuureducatie met Kwaliteit 20212024	631	645	631	13
68736 Stichting Popmuziek Limburg	365	365	365	0
68814 Cultuurtank Limburg	65	65	47	18
69137 Subs Regeling bovenlok evenementen 2023	145	440	232	208
69151 Cultuurregios	200	200	75	125
69152 Subs Regeling Brede Participatie	230	504	153	352
69158 Subsidie Specifieke Projecten Cultuur	0	20	20	0
69309 Stichting Van Eyck	195	195	195	0
69310 Stichting Opera Zuid	423	423	423	0
69418 Muziekbonden	486	486	486	0
69457 SPUK Impuls regionale cult infrastructuur	333	333	333	0
69616 Comp Corona 2021 Culturele instellingen	0	238	88	150
69647 Nadere subsidierегels Cultuur	0	0	0	0
69748 Subsidierегeling Cult infrastructuur 2528	0	0	0	0
Totaal 221 Cultuur	29.955	31.370	30.446	925
222 Erfgoed, monumenten en archeologie				
60340 Sociaal Historisch Centrum Limburg	517	517	517	0
60354 Steunpunt Archeologie en Monumenten	169	146	146	0
60477 Monumentenwacht	711	711	711	0

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
60907 Limb Geschied en Oudheidk Genootschap	219	219	219	0
63459 Uitvoering archeologiebeleid	243	450	489	-39
65087 Stichting Restauratie Atelier Limburg	479	479	479	0
65481 Depot bodemvondsten	104	104	101	3
65753 DUitkering restauratie rijksmonumenten	0	0	0	0
67635 Archeol onderz Maaspark Well oud ILG	396	1.049	148	901
68222 Erfgoedlab	60	83	93	-10
68224 Actualisatie Cultuurhistorische Waardenkaart	0	84	24	59
68229 Subs Regeling Kerkenprogramma	40	3.199	754	2.446
68230 Bijdrage aan grote projecten	600	3.293	0	3.293
68232 Restauratie monumenten	1.494	1.708	281	1.427
68233 Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	50	120	39	81
68234 Inspelen op incidentele ontwikkelingen	685	1.870	326	1.544
68256 Erfgoed OLS	8	8	8	0
68269 Beleidsmiddelen erfgoed	173	233	175	58
68650 Publieksfunctie De Vondst	0	41	40	1
68728 Via Belgica	0	3	19	-16
68753 Subsidieregel restauratieopgaven monumenten	1.140	2.860	2.173	687
69032 Ondersteunen klein erfgoed	0	0	0	0
69150 Beleidsprogramma Archeologie 20202021	0	110	50	60
69154 Digitalisering erfgoed	5	10	2	8
69155 Subsidieregeling lokale en regionale musea	100	140	20	121
69157 Erfgoed breed	86	89	75	13
69212 Restauratiekwaliteit en behoud vakmanschap	50	0	0	0

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
69213 Duurzaamheid en toegankelijkheid	125	484	442	43
69291 Subsidiereregeling Archeologie	250	678	333	345
69292 Subsidiereregeling Klein Limburgs Erfgoed	125	280	137	143
69563 Bijdrage provincie Via Belgica	75	104	104	0
69568 Subsidiereregels Erfgoed 1Cop projecten	0	26	20	6
69569 Subsidiereregels Erfgoed 2 Federatie OLS	0	20	0	20
69570 Subsidiereregels Erfgoed 2 Schutterijen	0	65	30	35
69571 Subsidiereregels Erfgoed 3 Limb Taal	0	95	48	47
69573 Subsidiereregels Erfgoed 4 Dig Publieksproj	0	48	24	24
69575 Subsidiereregels Erfgoed 5 verenig en vrijw	0	40	0	40
69576 Subsidiereregels Erfgoed 6 Verhalen erfgoed	0	52	40	12
69577 Subsidiereregels Erfgoed 2023	550	0	0	0
69726 Subsidiereregeling Cooperatieve projecten CEL	0	120	100	20
69727 Subsidiereregels Erfgoed 2 Federatie OLS 2023	0	20	0	20
69728 Subsidiereregels Erfgoed 2 Schutterijen 2023	0	65	37	28
69729 Subsidiereregeling Limburgse taal	0	95	8	87
69730 Subsidiereregels Erfgoed 4 Dig Infrastruc 2023	0	60	60	0
69731 Subsidiereregels Erfgoed 4 Dig Publieksproj 23	0	48	21	27
69732 Subsidiereregels Erfgoed 4 Dig erfgoedcoach 23	0	42	42	0
69733 Subsidiereregels Erfgoed5 Verenig en vrijw 23	0	40	3	37
69734 Subsidiereregels Erfgoed6 Verhalen erfgoed 2023	0	60	38	22
69738 Ontwikkeling Kloosterdorp Steyl	0	1.000	0	1.000

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
69750 Hoes veur t Limburgs	0	0	0	0
69764 Limburgse taal	0	0	0	0
Totaal 222 Erfgoed, monumenten en archeologie	8.453	20.968	8.373	12.594
231 Sport				
67071 Onderst struct Talentontwikkeling	0	14	12	2
67072 Bijzonder in Beweging	100	100	100	0
67885 Subs Regeling Sporttakplatforms	2.105	2.582	2.048	533
67888 Subs Regeling Sportevenementen	301	373	306	68
68647 Jeugdfonds Sport en Cultuur	75	75	75	0
69207 Kansrijke vernieuwingen	100	290	49	241
69208 Infrastructuur gehandicaptensport	240	283	240	43
69209 Subs Regeling Sport en bewegen voor senioren	232	596	56	540
69210 Subs Regeling Sport en bewegen voor jeugd	120	258	59	199
69312 Subsidieregeling opleiding jeugdtrainers	0	31	22	9
69374 Ondersteuningsstructuur Sport	801	801	435	366
69555 Uitvoering subsidieregeling jeugdtrainers	0	10	0	10
69735 Sport en bewegen voor senioren en jeugd	0	161	0	161
Totaal 231 Sport	4.073	5.575	3.402	2.172
290 Personele lasten programma cultuur en maatschappij				
68016 Doorberekende personeelskosten	1.156	1.156	1.109	48
68017 Doorberekende personeelskosten	199	199	191	8
68018 Doorberekende personeelskosten	881	881	845	36
68019 Doorberekende personeelskosten	1.248	1.248	1.197	51
68023 Doorberekende personeelskosten	403	403	386	17

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Verschil tussen begroting en realisatie 2023
68570 Doorberekende personeelskosten bibliotheek	47	47	45	2
Totaal 290 Personele lasten programma cultuur en maatschappij	3.935	3.935	3.773	162
291 Kapitaallasten programma cultuur en maatschappij				
67918 Kapitaallasten	399	398	398	0
67919 Kapitaallasten	3	3	3	0
68887 Kapitaallasten BR Creative City	706	706	706	0
68888 Kapitaallasten BR Limburgs Museum	187	187	187	0
68891 Kapitaallasten BR duurzaamheid gebouwen	82	82	82	0
Totaal 291 Kapitaallasten programma cultuur en maatschappij	1.378	1.377	1.377	0
Totaal 2 Cultuur en maatschappij	59.232	80.921	60.875	20.046
Totaal Lasten	59.232	80.921	60.875	20.046
Baten				
2 Cultuur en maatschappij				
212 Veiligheid				
68156 Provinciefonds DU opruiming drugsafval	176	176	176	0
69863 DU Aanpak vakantieparken	0	0	40	-40
Totaal 212 Veiligheid	176	176	216	-40
221 Cultuur				
64023 Bonnefantenmuseum	1.102	1.102	1.102	0
64024 Limburgs Museum Venlo	934	934	934	0
64025 Stichting Discovery Museum	1.697	1.697	1.697	0
69457 SPUK Impuls regionale cult infrastructuur	333	333	333	0
Totaal 221 Cultuur	4.066	4.066	4.066	0
222 Erfgoed, monumenten en archeologie				
68133 Provinciefonds DU restaur rijksmonumenten	1.939	1.939	1.939	0

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
68224 Actualisatie Cultuurhistorische Waardenkaart	0	0	26	-26
68728 Via Belgica	0	0	37	-37
69764 Limburgse taal	0	0	75	-75
69861 DU Gebiedsbiografie	0	0	41	-41
Totaal 222 Erfgoed, monumenten en archeologie	1.939	1.939	2.117	-178
Totaal 2 Cultuur en maatschappij	6.182	6.182	6.400	-218
Totaal Baten	6.182	6.182	6.400	-218
Saldo van baten en lasten	-53.050	-74.740	-54.475	-20.264
Stortingen				
2 Cultuur en maatschappij				
211 Sociale agenda en zorg				
69772 Toevoeging PR Sociale Agenda	0	0	0	0
Totaal 211 Sociale agenda en zorg	0	0	0	0
221 Cultuur				
69778 Toevoeging PR Cultuur	0	0	0	0
69829 Toevoeging bruteringsreserve Creative City	0	0	0	0
Totaal 221 Cultuur	0	0	0	0
222 Erfgoed, monumenten en archeologie				
69779 Toevoeging PR monumenten erfgoed archeologie	0	0	0	0
Totaal 222 Erfgoed, monumenten en archeologie	0	0	0	0
Totaal 2 Cultuur en maatschappij	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0
Onttrekkingen				
2 Cultuur en maatschappij				
211 Sociale agenda en zorg				
69527 Aanwending reserve Transitiefonds	488	488	488	0
Totaal 211 Sociale agenda en zorg	488	488	488	0
212 Veiligheid				

2. Cultuur en maatschappij

Exploitatie	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Vershil tussen begroting en realisatie 2023
69516 Aanwending reserve DU bodemsanering	20	20	20	0
Totaal 212 Veiligheid	20	20	20	0
221 Cultuur				
66004 Aanw bruteringsreserve Limburgs Museum	187	187	187	0
69518 Aanwending bruteringsreserve prov gebouwen	82	82	82	0
69522 Aanwending bruteringsreserve Creative City	706	706	706	0
Totaal 221 Cultuur	976	976	976	0
Totaal 2 Cultuur en maatschappij	1.483	1.483	1.483	0
Totaal Onttrekkingen	1.483	1.483	1.483	0
Saldo mutatie reserves	1.483	1.483	1.483	0
Resultaat	-51.567	-73.256	-52.992	-20.264

2. Cultuur en maatschappij